

Recensie: Interview Lula Pena

foto © Lucile Dizier

Recensie:

Lula Pena, een kosmopolitische muzikante met Portugese roots, is vooral gekend om haar ritmisch gitaarspel en warme, breekbare stem. Haar nieuw album 'Archivo Pittoresco' is een geheel van indrukken en sferen dat gedragen wordt door de existentialistische, bijna fluisterachtige muziek. Anders dan haar vorige platen 'Troubadour' (2010) en 'Phados' (1998), overstijgt 'Archivo Pittoresco' de traditionelere fado, bossa nova of chanson. Lula Pena lapt alle regels aan haar laars en creëert met deze nieuwe plaat een prachtige waas van gedichten, melodieën en emoties.

Tijdens het interview bij het Brusselse label Crammed, wordt al snel duidelijk dat de uitgesproken artieste veel meer is dan louter een vertolker van de Portugese zang. Lula Pena is een wereldlijke, fijngevoelige vrouw die de organische facetten van het leven een nieuwe dimensie geeft in haar muziek: "Onregelmatigheden en chaos zijn deel van het leven. Muziek is voor mij een intuïtieve ontdekking van die elementen." Je nieuwe album 'Archivo Pittoresco' lijkt een samensmelting van verschillende stijlen, culturen en talen. Hoe heb jij de creatie ervan ervaren?

Ik probeer de gemeenschappelijke deler te vinden van de verschillen en veranderingen die ik elke dag doormaak, terwijl ik me tegelijkertijd bewust probeer te zijn van de omgeving en hoe die me beïnvloedt. Zo ging ik ook te werk voor dit album: bijna microscopisch. Als ik gitaar speel, hoor ik allerlei kleine, subtiele klanken. Ik ben geëvolueerd naar een breder spectrum van geluid. Er is vanalles aan het gebeuren als je percussie, een baslijn en melodieën op de gitaar speelt en ik besloot om de spanning die daaruit ontstaat te respecteren door te luisteren naar de details. Zo wordt iets dat normaal verborgen of opgekuist is, juist een kenmerk van de muziek.

Daarom denk ik graag aan 19e eeuwse schilders die hun atelier verlieten om de organische elementen te ontdekken en verder gingen dan de realistische weergave van een object of persoon. Het leven met al zijn fluctuaties en gebreken werd nagebootst op het canvas.

En hoe vertaalt zich dat in je muziek?

Muziek is voor mij een beleving waarbij instincten en emoties een sfeer bepalen. Ik ben een ongeschoolde muzikante en werk niet met vaste toonladders of akkoordenschema's. Dat geeft me de vrijheid om klanken te ontdekken en om fouten te maken die deel worden van de muziek. Ik ken muziek op een intuïtieve manier en weet nooit waar ik ga uitkomen. Net zoals bij een wandeling in de natuur waar je alles rond je heen in je opneemt, geniet ik bij het maken van nummers van de perceptie van het moment. Het gaat om zich bewust zijn van alle elementen rondom. En zo probeer ik iets op te bouwen: een vertelling.

Op het einde heb je een titel nodig voor je werk. Ik koos voor iets dat natuurlijk en authentiek klinkt. Een titel die doet vermoeden dat de fouten en vergissingen deel uitmaken van de beleving. Want zo is het leven en ik wil het leven niet scheiden van muziek.

Je zegt dat je geëvolueerd bent naar een breder spectrum van geluid. Waarin verschilt 'Archivo Pittoresco' precies van je vorige albums?

Mijn vorig album 'Troubadour' bestond nog uit lange, afgelijnde muziekstukken. 'Archivo Pittoresco' beschouw ik meer als één lange track. Ik geloof dat alles met

elkaar verbonden is en dat niets toevallig gebeurt. Zo geef ik mijn interpretatie van het leven weer op het album. Natuurlijk moet je de muziek die zo ontstaat voor industriële redenen wel knippen in liedjes. Maar daarom zijn sommige nummers heel kort zoals 'A diosa' (1:45) en sommige aanzienlijk langer zoals 'Ojos, si quereis vivir' (7:33). Alles hoort samen.

Ik ben ook beginnen spelen met een andere stemming van de gitaar. Vooral de open tunings bieden een hele waaier aan nieuwe mogelijkheden. Het is alsof je een brief schrijft in een taal die je kent met een bepaald alfabet en dan overschakelt naar een andere taal met compleet andere letters. Je hebt nog geen affiniteit met het ander alfabet en moet omschakelingen maken in je hoofd. Als je een gitaar anders stemt, laat dat je vingers toe om nieuwe choreografieën te bedenken.

Hoe breng je dit album live?

Tijdens een optreden probeer ik dezelfde filosofie toe te passen. Voor mij is het belangrijk dat er een soort spanning ontstaat, een interactie met het publiek. Elk optreden is een omzweving waarin liefst iedereen betrokken geraakt. Ik heb ook nooit een bepaalde volgorde voor ik begin en stel geen setlist op. Ik speel wat ik voel op het moment en laat mezelf meevoeren door de spanning. Elke melodie, tekst en gedicht krijgt een andere, nieuwe vorm die onderhevig is aan het moment.

Bovendien probeer ik menselijk te blijven op het podium. Ik ben geen artieste die op zoek gaat naar een personage of scenario. Door mezelf te vergeten en op te gaan in mijn muziek probeer ik een sfeer neer te zetten. Als solo-performer merk ik dat ik daar empathie voor krijg van het publiek.

Heel wat mensen zullen je teksten niet altijd verstaan. Hoe sta jij daar tegenover?

Ik zing in verschillende talen dus ik denk graag dat er altijd wel iemand in het publiek is die iets verstaat en dat dan eventueel vertaalt voor een vriend. Bovendien moet je geen teksten begrijpen om een gevoel op te wekken bij de klank ervan. Ook al versta je een woord niet, de manier waarop het klinkt en waarop je het uitsprekt of zingt, geeft het een zekere waarde.

Ik breng bijvoorbeeld gedichten van Manos Hadjidakis of Violeta Parra. Maar de boodschap van een gedicht dat ik opzoek en waarmee ik mezelf spiritueel verbind, krijgt een heel andere betekenis wanneer ik het zing en wordt nog iets anders als ik het live breng. Toch is er een zekere waarheid die blijft voortleven.

Ik put uit bestaande ingrediënten die misschien ontbreken in het dagelijkse leven. Daarom neem ik ook mijn tijd. Het is een proces van zoeken, ontdekken, verkennen en dan weer terugvallen op de elementen die eruit springen door hun echtheid of apartheid. Voor mij werkt dat als een medicijn. En zo kan mijn muziek misschien een medicijn zijn voor anderen.

Wat verwacht je van je optredens in België? Te beginnen met de AB Club?

Ik heb geen verwachtingen, maar ik kijk er wel naar uit. Lang geleden heb ik in Brussel gewoond (in 1998 toen ze in Brussel het album 'Phados' opnam) dus ik heb wel enige affiniteit met de stad. Maar ik probeer niet te denken aan een optreden voor ik eraan begin. Dat is de zen-filosofie die ik nodig heb. Vooral dit repertoire, dat in zekere zin erg wild is, vereist een natuurlijke, open houding tegenover de muziek. Hoe meer ik nadenk, hoe slechter het uitdraait. Het moment zal bepalen of we samen deel kunnen zijn van hetzelfde verhaal. Want dat is wat ik zoek.

< Wannes Hobin >